

అత్తో ప హా ర ము

[స ర్వ లో కే శ్వ ర శ త క ము]

బొమ్మలు

బులుసు వేంకటేశ్వరులు

బి. వి. అండ్ సన్సు,
రామదాసపురం, కాకినాడ

1955 డిసెంబరు

Re 0.50

పునర్ముద్రితము

వెల 0-8-0

ఒక్క మాట

“ఆత్మోపహార” మనుషేర నీశతకమును 1947 సంవత్సరము ౧౦౮ పద్యములు వ్రాసి ప్రకటించితిని. వెంటనే ప్రతులు చెల్లిపోయినవి. దానిప్రతులకై పలువురు మిత్రులు కోరినను, వెంటనే పునర్ముద్రింపవలసియున్నను, కారణాంతరములచే నది నేటిదనుక పునర్ముద్రితము కాలేదు.

ప్రస్తుతముద్రణమున “శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా!” అను మకుటము చేర్చితిని. గురు శివాభేదరూపక మగు నీశతకమును బండితపామరులు మెచ్చి ప్రతులకై తొందరపెట్టుటచే నే నిపుడు ముద్రింపక తప్పనిసరియైనది. నే నుపేక్షించుటకుఁ గారణ మిది : భగవద్భక్తసంబంధము. రహస్యముగనే యుండవలసినది. అట్లే గురుభక్తసంబంధమును ఇది కేవలము వ్యక్తిగతము. అట్లని తామును బాలుపంచుకొని నుండునదింత సునువా రున్న పుడస వారిని దృఢీకరించుట ధర్మముకాదు. ఈకారణముచే వల దనుకొన్న ను నిది ముద్రింపవలసివచ్చినది.

పరిహాసరచనలపై బ్రాణ మున్నవారికిఁ బరమార్థరచనలపై గంటగిం పుండకమానదు. వారి నీది యుద్దేశింపఁబడలేదు.

అత్తో ప హా ర ము

[స ర్వ లో కే శ్వ ర శ త క ము]

శ్రీశ్రీశ్రీగురుదేవపాదజలజ శ్రీమత్సుధావార్ధి వి
శ్వశ్రేయసముపారజ్జనంబునఁ బరబ్రహ్మ! ప్రమోదా ప్తికై
స్వశ్రేయస్క-రబుద్ధిపట్టదము లుత్సాహించి క్రోలున్ మహా
త్వశ్రీతా నమృతంపుబిందువులు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౧

నీ కారుణ్యకటాక్షలబ్ధవిత్తానిశ్శేషనిత్యప్రస
న్నాకల్పిండును దొల్లి వ్రాసితిని దేవా! నీకు నర్పించితిన్
నా కావ్యంబులు పెక్కు భక్తిభరితాసందప్రపూర్ణాత్మతన్
ప్రాకామ్యంబు నొసంగి ప్రోచితివి శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౨

భవదీయస్మరణంబె నా కెపుడు నాపత్నింధుపోతం బగున్
భవరోగంబులఁ బాపు వెజ్జగుఁ బరబ్రహ్మనుభావప్రబాం
ధవమై యొప్పుచునుండు నా కదియ నిత్యస్తుత్యగాయ త్రియై
భవభక్తిప్రదమై సదా మనుచు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౩

పరమోత్కృష్టము నాదు జన్మము మహాభవ్యంబు నా వర్తనం
బు రమాధీశ్వర పట్టభద్రుడును నక్ష ముమ్మాటికిం బోలడం
బురుహోద్భూతుడుఁ దక్కుదేవతలు నింద్రోపేంద్రు లేలక్క? త
త్పరమానందసుఖస్వరూపుఁడను శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౪

అజన్మాంతముఁ గోరుకొందుఁ బరమాత్మానూనసంధాన, మే
నేజన్మంబుల నెట్టిపుణ్యముల నేయేవేశలం జేయ వి
భ్రాజత్స్నిరమో? తావకీపదసేవాభాగ్యయోగంబు, డే
వా! జాగ్రత్పరిణామ మిమ్ము దయ శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౫

నీ సంకల్పము దైవనిర్ణయము త్వన్నిర్ముక్తవాక్యంబు లా
నాసంకర్షణవాక్యముల్ తలఁపఁగా నౌ నీవు బ్రహ్మంబు త్వ
ద్దాసత్వంబు జరాజనిప్రతీతి కుద్దాలంబు బ్రహ్మర్షి న
ర్యా! సద్యోగివరేణ్య! ప్రోవు నను శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౬

నీ పాదంబుల నాశ్రయించినవి తండ్రీ! సర్వతీర్థంబులుక
నీ పంచన్ భయభక్తి జేరి కొలుచుకొనిరావొనముజ్ఞానముల్
నీపాలంబడి నిల్చియున్నవి జగన్నిర్మాణశక్తుల్ ప్రభూ!
ప్రాపై ప్రోవుము నన్ను వత్సలత శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౭

కీకారణ్యమునందు నుండి దివిజక్షేమంకరం జెనఁగూ
నాకంబందు వసించు దివ్యసుఖముల్ గైకొన్నయట్లుండఁగా
లోకాన్నిత్యదసాధసౌఖ్యములపై లోలత్వమున్ బాపి దే
వా! కల్పింపు నితాంతనిస్పృహను శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౮

బ్రహ్మజ్ఞానము నూపుదాల్చితివి మా స్రవ్యక్షుపుణ్యంబుగా
బ్రహ్మర్షి ప్రవరుండ వైతి గురురూపం బద్దియే కానిచో
బ్రహ్మోద్రాదులు నందఁజాలని మహాప్రజ్ఞానవిజ్ఞానముల్
బ్రహ్మత్వంబు గడించు తె ట్లికను శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౯

నీ సేవాపరిపూర్ణ కాంక్ష యదివో నిర్వాణసామ్రాజ్యల
క్షీపింహాసనసుప్రతిష్ఠిత సుఖశ్రీప్రాప్తిమూలంబు నా
నీ సాంగత్యమహాభిలాషము జగన్నిర్మాణచాతుర్యశో
భాసాదృక్షము వేయునేల? యింక శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౧౦

భవదీయంబగు సత్కృపాగరిమ సంపాదించినం గాని నే
భవఘోరాంబుధి దాటఁజాలను భవత్ప్రాప్తి మనంజాల; నీ
సవికేషం బగు సత్కృపం బడఁచుఁగా శక్తుండ నే గాను నీ
వనశేణ్యంబుగఁ బ్రోవకున్నయెడ శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౧౧

నీ సర్వంశపాండితీగరిమ త్వన్నిర్మోహసంపత్తియున్
నీ సాంగత్యమహానుభావము భవన్నిష్ఠాతసౌందర్యమున్
నీ సాన్నిధ్యమహాప్రకాశము జగన్నిర్మాణచాతుర్యమున్
వాసించుంగద! మేలుబంతు లయి శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౧౨

నీ నాను బోగమాలు బిహ్వపయినిన్ నిల్పంగ నాపిమ్మటన్
నీ నారాయణరూప మాత్మను గడున్ నిష్ఠన్ బ్రదర్శింప, త్వ
న్నానాదిన్యచరిత్ర మొక్క-వగిఁ బుణ్యం బంచు నాలింప, దే
వా! వర్తించు సరుండు నీవయయి శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౧౩

నీవే నాదగు సర్వమంచు మదిలో నిష్ఠాత్మ భావించుచు
రావే కావవె యంచు నార్తి నిను జేరం బిల్చి చింతించినన్
భావింపంగ సమస్తధర్మములు నీపా లన్న భావంబుతో
రావా? యన్నను వచ్చితీరెదవు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౧౪

ఆపదబంధపుఁ డన్న దైవ మన సర్వానందమూలం బనన్
బాపారణ్యదవాసలుం డన జగద్భద్రప్రభుం డన్ననున్
నాపై సత్కృప నించు దివ్యుఁడు జగన్మాన్యుం డనన్ నీన దే
వా! ప్రోవంగదె నిత్యమున్ కృపను శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౧౫

చరితార్థంబులు జీవితంబులని సుస్వాంతంబులన్ బొంగిపో
దురు దేవా! నిను గన్న సర్వజను లెంతో నీకటాక్షంబుచే
నరుదే తాము సనందనాను లని గర్వానందులై యుండంటల్
పరమేశుం గని యాడువారుగద శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౧౬

రాతి న్నాతిని జేసిసట్టి తొలి మూరాముండు నేలెక్క... చ
ట్రాతీన్ బ్రహ్మవిదుం బొనర్చిన జగద్రక్షాత్ముఁ డా నీసిం
రితిం బోలగఁ జాల రన్యులు నినున్ శ్రీభక్తిరక్షప్రభు
ప్రాతన్ నన్ను ననుగ్రహింపంగదె శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౧౭

ఆనందంబున నప్పటప్పటికి భక్త్యావిష్టతన్ దేవ! నీ
గానాలాపము చేయుచుండెదను మత్కంతారవానిగృత
జ్ఞానాదంబు భయంకరారులకుఁ బ్రాణానాయమి కిచ్చు దే
వా! నిత్యామృతవృష్టి దేల్చు నను శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా!

నిన్నుం గోరెడు భక్తవర్యులకడన్ నీ వుండు దెల్లప్పుడున్
 నిన్నుం గొల్వంగఁబోవువారికడకున్ నీవై చనంబోదు వే
 నెన్నుంజాలను దావకీసృప నింతేనిన్ మహాదేవ! ఆ
 పన్నత్రాణపరాయణా! శరణు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౧౯
 వనితాగారసుఖానుభోగముఁ జీవంబున్ వితాచేయుచున్
 దనుఁ దా నేమి యెఱుంగలేక తనువే తధ్యంబు తా నంచు దు
 ర్జనుఁ డందున్ మృషయాశుఖంబుఁ దన సుసారంబునకొ జిక్కి యె
 వ్వనికొ సాధ్యముగాదు ని న్నేఱుంగ శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా!
 గురుదేవా! భవదీయదివ్యచరితల్ క్రోడీకరింపంగ శ్రీ
 కరముల్ భారతసంహితల్ బహులసత్కావ్యప్రబంధంబు లో;
 సరమానందము లోకసంతతి కగున్ భక్తావళిం బ్రోచు నీ
 వరవాత్సల్యవిశేష మెంచెదను శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౨౦
 ప్రియశిశుం బైస విశాలవిశ్వమున నీ సాంగత్యభాగ్యంబు తా
 నణునై మేరుసమానసత్ఫలము సీయంజాలు నీనామమే
 బ్రణువోచ్చరణ మొక్కసారి వినినకొ బాపాటవుల్ కూలు నికొ
 బ్రణుతిం గొల్చినవారెపో సురలు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౨౧
 మాటల్ చాలవు నీగుణాంబులను నేమాడ్కిన్ బ్రశంసింపఁగా
 నాటల్ పాటలు గావు శక్తి యిది తా నల్పంబె యకాఁ గాన; నీ
 మాటల్ మాకగు మంత్రత్రయములు బ్రహ్మజ్ఞానమూలంబులున్
 బాటింపం దగు మాకు నెల్లపుడు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౨౨

నిను నేవింపఁగ నబ్బు సంపదలు ని నిజితింప మాంగళ్యముల్
వెనువెంటక బొడసూపు నిన్నుఁ గనఁగా విశ్వాత్మభావంబుఁ దోఁ
చును సర్వంగతుఁ డైనవాఁడ నగుటన్ జోద్యంబె సర్వంబు న
ప్సనముం జేసిన దేవదేవుఁడవు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ..౨౪

గురువే లేడు మహాగురుత్వమున నైకుంటుం దగ్గ మించినా
వరుగన్ లేదు పతింప నెయ్యెడకు శాస్త్రార్థంబుల న్నేర్చినా
వరయన్ లేదు జగంబుఁగాని ఘనతాక్యార్థంబులన్ మించి స
ర్వరహస్యజ్ఞుఁడ వైతి లోకగురు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ..౨౫

నలసారం బగు సంస్కృతిం దొరఁగి మాన్యం బైన దిస్వస్థిత్తిన్
బాలుపొందగ న యాత్మతత్త్వమును సంపూర్ణంబుగాఁ గాంచెదన్
వ్వల వైరాగ్యమునందు రాగియగు నినాభినించు భక్తుండన్; ని
న్బలుమార్గంబుల సంస్కృతించెదను శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ..౨౬

భవదీయంబగు సత్కృపాగరిమ సంప్రాప్తించు భాగ్యంబు సగ
భవముం జేసి నచుం ద్వదీయుఁ డని చెప్పంజూడఁగాఁ గోరుదున్
భవపాశంబుల నొక్కఁజేర్చెనను ద్రుంపంజూలు భాగ్యంబు దే
న! వరంబుల్ గృహసేయు మింకిపుడు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ..౨౭

కడుసీచం బగు నాదు జన్మమును నీకారుణ్యసంప త్తిచే
గడుశోభాకరముం బొనర్చితివి నీకారుణ్యమే లేనిచో
నడుగంగావలెనా మదీయ మగు జన్మానంతదుఃఖస్థిత్తిన్
బడయంగాఁగలనే సుఖస్థితిని శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ..౨౮

జగదుద్ధారక మహామహిమతో జన్మించి మా కెన్నఁడున్
సుగతుల్ గల్గఁజేసి దివ్యమహిమన్ ఊఁగితలంబందె స్వ
ర్గగతుల్ సృష్టియొనర్చి నిత్యమయి శంకాగ్రంథివిచ్ఛేదన
ర్వగరిష్ఠం బగు జ్ఞాన మిచ్చితివి శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 29

సౌజన్యంబుఁ గృపాపరాయణత యాజన్మప్రసద్ధంబులై
పూజన్ గాంచిన వయ్య సీతడను నీపుణ్యం బగణ్యంబు నే
యోజు గాంచిన నీసమానుఁ డింక లేకుం టబ్బురంబే? నుహా
గాజ ప్రస్ఫుటదేవదేవుడవు! శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 30

అణున గీ వణువై మహామహిమ బ్రహ్మాండానుభావుండవై
గణనీయంబయి వెల్లువెల్లును గసంగాఁ జాలి బ్రహ్మర్షి నై
గుణులందుం గుణివై తనర్చు నిను నేఁ గొల్తున్ మహాభక్తితోఁ
బ్రణవాత్ముండవు జ్ఞానమూర్తి నవి శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 31

కైలాసంబు నివాసభూమి త్రిజగత్కల్యాణమే వృత్తి యూ
లోలం బౌసురవృక్షమూలమె సుఖలోలాత్మపీఠంబుఁ గా
వ్యాలంకారవిశేషభావల కలభ్యం బైన దేహపు లీ
లాలోలుండవు వదేవుడవు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 32

పలుకుం బల్కునఁ దేనెలూరు, మఱి హృత్పద్మంబు జృంభించు నీ
విలసద్దానసుధాప్రవాహనివహావిర్భూతవిద్యుత్తరం
గలసచ్చీల సరోత్తమోత్తముసకున్ గాంభీర్యధైర్యంబులన్
వలగొన్నట్టి మహానుభావుడవు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 33

కామక్రోధమహాఘోశాచము లహంకారంబు మోహమలున్
భీమప్రాధీమఁ దాఁకి నన్ను సతిగా భీతుం బొసర్చు నివృథా!
నామానంబున వానినిం దునుమఁగాసు జాల దేవాదిదే
వా! ముఖ్యులఁ దున్ని కావు సను శర్వా సర్వలోకేశ్వరా!

ఈలోకంబున జీవమాత్ర పరమాహేతవప్రభావంబునం
బాలింపంగను బారతాకికమహాభాగ్యంబుఁ గైకొంగ నీ
వాలోకించి మముం బొసర్చితి ద్వయాత్మం బైత పుణ్యాభిగాఁ
బాలింపంగదవే త్రికాలముల శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 31.

నిద్రాహారము లీ వెఱుంగవు మహానిర్విద్రవాభాగ్యుని
పద్రాజ్యంబున సుస్థిరుండవు జగద్భద్రానుసంధాయివై
క్షుద్రం బా నిహలోకసౌఖ్యముల నక్షుద్రప్రభావంబుతో
భద్రాత్మా! త్యజియించి మించితివి శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 32

నీచెదంబు లెఱుంగఁగా మఱి భవన్నిత్యాత్మభావంబు నీ
వాచామాధురి నీవివేకగుణమున్ భక్తానుకంసాత్మయున్
బ్రాచుర్యం బగు తావకీనసుగుణవ్రాతంబు లెక్కింపఁగా
వాచోభర్తకు నైన వీలగునె? శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 32

ఒకమాత్రానను నీముఖాంబురుహ మత్మతాహాసగర్భాత్మినో
నకలంకాత్ములు చూచుచో నదియు బ్రహ్మనందమే యిచ్చు వా
రికి నింకక గడుభక్తితోడ నినుఁ దండ్రీ! నిత్యము న్నొల్పువా
రకదా! దైవతమూర్తు లీభునిని శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 33

పరమేశా! భవదీయసత్కృపమహాభాగ్యంబు నేఁ గన్నచో
సరిరా రెన్నరు మూడులోకముల నాశ్చర్యంబు నాకు న్విభా!
పరిపూర్ణం బగు తావనీకృప నాపైఁ బర్వినన్ నేనె త్వ
ద్వరరూపంబున నైక్యమై మనుదు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 38

త్రిజగత్పావన మైన నీచరితఁ గీర్తింపం దొరంకొంట య
క్కజ మాయుఁప్రద మైహికార్థఫలకాంతౌలభ్యశోభాకరం
బు జనిన్ చూపడఁగించు నౌపధము సమ్మోహజ్వరధ్వంసి స
ర్వజగత్ స్తుత్యము మోక్షదాయకము శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా!

నిను సేవించిన యాక్షణంబె నరు నిర్ణీద్రప్రభాకేఖ ల
ల్లన నాచ్ఛాదనముం బొనర్చి సుమనోలక్ష్మీప్రదూ జేయు ము
క్తిని హస్తగతముం బొనర్చు నిఁక దాదృఢంబు లేదందుఁ గా
ననజీవా! పరమాత్మరూప! శివ! శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 39

పరసేవాపరసంస్తుతి ప్రవణతల్ పాటింపఁ గోరన్ నిరం
తరమున్ దావకపాదపద్మవిలసద్ధ్యానంబుఁ ద్వక్సేవయున్
గరుగాసాంద్ర! యొసంగు నాకు నది భాగ్యంబంచు భావించి నీ
వరరూపంబు భజించికోందు నిఁక శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 40

నినుఁ గొల్వొ సుమకట్టి ము న్నికమహానిష్ఠాగరిష్ఠుండు బ్ర
హ్మ నుపాసించి గడించె నిత్య మగు నాత్మానందసింహాసనం
బును వేఁ టొక్కఁడు వేసవేలుగ ధనంబుఁ గీర్తి గాంచె న్మహా
వని విగొక్కఁడుఁ డేలు టబ్బరమె శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 41

అలుంబిడ్డల నేలురీతిఁ గునుమాస్త్రాజీవహింసాసిల్పిన్
 గాలుం గెల్చెదురీతి లోకమున దుష్కార్యప్రవృత్తాత్ములన్
 ద్రోలంజాలెడి శక్తియుక్తులతెఱంగున్ జూప నీవేకదా!
 వాలాయంబుగ మార్గదర్శి విశ శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౪౪

కామక్రోధమదాదిశత్రువులచే గాయంబు సంత సమ
 భామాలింగనసాఖ్యమందు మది సంభావింపఁ జేసెన్
 యేమప్రస్ఫుటదివ్యమార్గమున శిక్షింపఁగలేకుంట జే
 వా! మాన్యాత్మ! కృపాత్మ! గైకొనుము శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా!

కాముం బాములఁ బెట్టి పోసడఁచి నిష్కాముం నగం చేర్చి ను
 త్రామాదు ల్లనలేని సుస్థితి మహాత్మా! చూడఁగొన్నప్పుడు
 నామంబే పదివేలు సేయును సవర్ణం బుద్ధి యెవ్వరికిన్
 రామాత్మపతి కీడు నీవేకద! శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౪౫

కామకూరుని బాపి క్రోధుఁ గడఁ జేకాక శత్రుగాఁ జేసి ను
 రాము న్లోభుని రూపునాపి నడచుర్నాగుడఁ మోహముచేసి
 రామున్ వాని నొనర్చి యంత మదు సన్నాహంబున నుండి గె
 నా! మాత్సుర్యుని జంపి బ్రోవు సమ శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా!

ఘోరానేకమహాఘపంకమున నాశుక్ జన్మమే నల్లసి
 సారావారవిహీనసంసరణసాపాఘాబ్ధిలో ముగ్ధసి
 సారాసారవివేకహీనజనసంగంబై నమ్మట్టసి
 ప్రారబ్ధం బెటులున్న ని నివిడువ శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౪౬

దారప్రాప్తమమత్వదుఃఖదమహాదారిద్ర్యమే కల్గినీ
 క్రూరానేకరిపుప్రభీకరమహాఘోరసింహుల్ గల్గినీ

యారాత్రిందివదుర్ని వారకలుషోఘాళిన్ సనుం బొందనీ
ప్రారంభించితిఁ కోల్వఁగా విడువ శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౪౯

కరుణాశూన్యఁడవై నడంగుచు మహానీపంబులన్ మ్రగ్గఁగా
బరిపాటి న్ననుఁ గొట్టి తిట్టి సరకప్రాప్తిన్ లభింపించినన్
బరమాఘంబులప్రోవు నాపయిని నీవై తెచ్చి బంధించినన్
బరమాత్మా! నిను వీడఁజాల నిక శర్వా! లోకేశ్వరా! ౫౦

నీ స్వగ్రే తుకజాయమానకరుణానిర్మగ్నవీక్షాళి నీ
త్యాగంబుప్రదవాఙ్మణిసగితదివ్యాత్మప్రబోధాద్భుతా
నూనప్రస్ఫుటరత్నహారము సనుం బుణ్యాత్ముని జేసి దే
వా! నిత్యోత్సవ మబ్బుజేసినది శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౫౧

నిరాకళ్యాణగుణప్రకీర్తనమే నిర్మింపంగఁ జాలు నివృథా!
సాశల్యంబుగ మోక్షరాజ్యపదవీసమ్మానవిస్తారసా
ఖ్యాకల్పప్రభుతాప్రకీర్తి పరలోకంబందు నీలోకమున్
బ్రాహ్మణ్యంబుల నిచ్చు నిక-మది శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౫౨

వ్రతదానక్రమయోగమూలమున లభ్యం జైపుణ్యంబు నీ
స్తుతి యొక్క ష్టు డొనర్చు పుణ్యలవముం దూఁపంగఁ ద్వఁగోనీత్రపు
ణ్యతయే కోటిమడుంగు తెక్కు-నగు సంతసానర మూహింప ను
వ్రతసేవాఫలమే యగణ్యమగు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౫౩

ఆనందాంబువిశాలసేత్రములు నేత్రానందముం గూర్చు ను
శ్లోకం బొముఖసంజంబు సినిచే శోభింప వి నీరమే
లోక-మెచ్చులలాట మొప్పుగ మహతోల్లాసముం గూర్చు న
ర్వానందంబగుమూర్తి దాల్చితివి శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౫౪

నగుమోము న్నిగమోక్తి నిర్మరముగా నానారసాస్వాదనా
సుగుణోత్పత్తి భవజ్ఞనిస్ఫురితమై శోభింప నిత్యప్రస
న్నగరిష్ఠం బగు నీముఖాంబుజము సెన్నార న్మదీయూత్సలో
బగలున్ దేలును నిల్చుంగావుతను శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౫౫

నాతండ్రి! ననుఁ గావఁ బుట్టిన జగన్నాథుండవే నీవు మి
థ్యాతాత్పర్యమున స్పృహండువని ని న్నీత్యల్పునిఁ జేయువా
రాతంకిం బొకయింతి లేక సరకంబందు స్పృహేశింపరా!
ప్రాతస్సంధ్యల నిన్ స్తుతించెదను శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౫౬

స్ఫుటజృంభంబు ముఖారవిందము మహాస్ఫుర్తిప్రభావంబు, ను
త్కటసుజ్ఞానమయాఖమాలికకున్ స్థానంబు కంఠోఽంబు, చింత
నిటలంబున్ దలఁపు ల్విశాలములు, సన్నిధిప్రప్రభావంబు
పటురూపంబు ధరించె నీవుగను శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౫౭

పలుకుల్ తేనెలు భావము ల్మధురముల్ భాషించు నీ రత్నముల్
వెలికిం జిమ్ముట లూరకుండుట మహావేదాంతబోధంబు నీ
తలఁపే బ్రహ్మము నిన్నఁ గాంచుట మహాతత్త్వంబు నీస్వరూపే
పలుకుల్ నేయునునేల? ముక్తియగు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా!

శాస్త్రజ్ఞానము శస్త్రసాధనలచే జావంగ జగవంగ బ్ర
హ్మశ్రుంబుల్ రచించి చంపుకొనఁగా నోఁ గాని తత్త్వంబు నే
శాస్త్రజ్ఞుండు గ్రహింపనేరె నిక నాశాస్త్రంబులం గాల్చునా?
వస్త్రం బైనను రాదు శాస్త్రముల శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౫౮

ఆ లంచ నుదిబుడ నొక్కటి గళంబందున్ బిగింపన్ గడున్
మేలుం గాంచితి నంచు వెట్టియయిసుమ్మి మోసపోవున్ జనుం
డాలుం బిడ్డలె ఘోరపాశములుగా నాపాదమున్ జుట్టగా
ఫాలాక్షా! కలదే నుఖం బనగ శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౬౦

చదువు న్నందెయు లేక నీఘనకటాక్షం బింత సోకంగ నన్
విదుఁడుం గోవిదుఁ డంచు లోకు లన నేవిద్యావిశేషంబూ ణో
విదుఁ డైతిన్ భవదీయసత్కృపఁ గృపావిష్టాత్మఁ గానంగలే
ర దరిద్రుల్ జను లేమనంగలను? శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౬౧

అంతం బన్నదిలేదు నీమహిమకా వంతైన సర్వజ్ఞభా
స్వంతం డైతివి చూడఁ జూడఁగఁ బరబ్రహ్మనుభావంబు వే
దాంతం బంట సమస్తమగ దిముడు నా కాశ్చర్యమే లేకు స
ర్వాంతానూనమహాప్రభుండ విడ శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౬౨

త్వత్కంఠారవదన్యదుందుభినినాదం బెంచ వజ్రంబె యా
సోవోత్కర్ష న్నినుఁ బట్టు దుగ్ధసకుభృదృభృతాళికి న్నూడఁగా
నుత్కంఠ న్నినుఁ గొల్చువారి కదియే యుత్కృష్టశోభాకరా
వత్కాలోద్ధరణం బగు న్నిజము శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౬౩

ప్రతినిత్యంబును సేసదాబ్జములకు న్నృత్యూపవేశ విభూ!
సతు లర్పించి హృదయతరంబున నినున్ ధ్యానింపఁగా సర్వదే
వతలుం గానని చిత్తస్థిరత్వము జగద్బంధుత్వము నె నిఖ్యమున్
ప్రతీప్యమాంబు లభించుచుండఁగద శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౬౪

ధనమా శాశ్వత? మంగనాజనములా తాత్కాలికదేవుల్? ప్రభూ!
మనమా నిశ్చల? మాయువా? సిరము సమానంబుగా కోరికల్?
వనమా ముక్తిద? మయ్యలా ప్రభులు? బువ్వావాంఛనీయంబు! వా
వనమా సంపద? తొల్యమా గుణము? శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా!

అరరే! మూర్ఖులు మూఢు లంధులు మహాహంకారనిర్మగున్, లీ
శ్వరవిద్రోహులు పాపసంభవులు దుశ్చరిత్రు లత్యల్పు లె
వ్వరు నిన్ను నిన్ను గొల్చు మమ్ము మఱి మాభాకాళి నిందింపఁగా
బరులం జేరుదు రట్టివా రెకను శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౬౧

దేహంబంతయు భూతి నీ వలది వాగ్దేవీకృపాలంబివై
“యోహా! శంకర! శర్వ! ఈశ!” యని నీహంపాద ని స్పృహ
న్మాహేశాద్భుతదర్శనోత్సవ మగున్ మాకు స్మహాదేవ! ని
ర్వాహింపంగల వెన్నిరూపములొ? శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౬౨

భవభ క్తప్రవరా! త్వదీయ జగతీపాశ స్త్రుతాగ్రముల్
అవిలంఘ్యం బగు సంసృతీజలధి దేవా! దాల్చు నైపుణ్యమున
భవబంధచ్ఛేదనంత శక్తియు జగద్బంధుత్వసదాభివ మా
రవి చంద్రావలముక్షమై వెలుగు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౬౩

దానత్యాగపవిత్రవ ర్తనములన్ ధర్మప్రతిష్ఠాపనన్
జానన్యానమహావివేకగుణవిజ్ఞానంబులందున్ రసా
స్థానానాస్వాదనశక్తియుక్తుల సగర్వోదారభావగుణులన్
రాజింపం దొరు డీవు దక్క- నిక శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౬౪

నీ గానంబున రాల్గరంగును భవన్నిర్మోహసంప త్తికన్
యోగీంద్రుల్ భళిచే యటంద్రు భవదీయోత్సాహవిస్ఫూర్తికన్

రాగాంధర్వము గండ్రు దేవతలు స్వర్ణవ్యగ్రత ల్వీడి దే
వా! గంధర్వలు నిన్ను బాచుదురు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా!

గుదసంతోశన మాచరించుటమొద. లూ-ర్చుంట నిల్చుంటయున్
సదభిప్రాయయుతాన్యభాషణము సత్సంభావనా నైపుణుల్
విదితం బావిధముల్ సమస్తమును నిర్విఘ్నంబుగా నీకడన్
బ్రతుకంగాఁ గజప స్వతః సనులు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 20

నీకు స్థిత్రముఁ బట్ట నీయడుగుల స్నేహింప ని న్గానగా
నీకారుణ్యముఁ గాంచ ని న్బొగడఁగా నీవాక్సంధం గ్రోలఁగా
నీకై మ్రొక్కఁగ ని న్భజింపఁగ నిను మ్మిత్యంబు దర్శింపఁగాఁ
బ్రాకామ్యంబుల నందఁ గోరుదును శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 21

భవదీయంబగు సత్కటాక్షమునకు నాబ్రతుండు గానట్టి మా
సవుఁ డెన్నన్ శిశిరర్తువందుఁ బడుపల్లం బెన్న నాపల్లమున్
జవముం జీవము వాసి రాలి పడి నిస్సారంబు నై పోవు స
వ్యవసంతామలయోగమున్ గనక శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 22

ఘనపక్షంబులఁ దాల్చి పొంగిపడుచు నర్హప్రవృత్తాత్మ భా
నునివంక స్ఫుటతేర నాతపనుతీర్ణోదగ్రకీలావళిన్
గని పక్షంబులు బుగ్గిగా నొడలు దగం బా ద్విజప్రక్రియన్
వసరుం డీవియు నిన్నెదుర్చునెడ శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 23

కలలోఁ గాంచినదుఃఖముల్ మనము స్రుక్క-ంజేయ భ్రాంతంబుగాఁ
దెలియన్నేరక క్రుంగిపోయి నిజమన్మర్షిం బ్రలాపించు నా
కలలోఁ గాంచిన వెంత సుస్థిరములోఁ గాంచు స్మృతుఃస్మృండు నా
నల మేల్కొ-ంచి భవాద్ధిసౌఖ్య మిదే శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా!

మును నీచే సవవర్గరాజ్యసుఖసమ్మోదంబు నిత్యత్య మం
దిన పుణ్యాత్ములు నిన్ను సారథిగ మైత్రి న్గొల్చి ని న్రాభిఘ్నగాఁ
గొని కామ్యంబులు మంటఁ గల్పి వ్రతసద్గోష్ఠి స్వదీయప్రభా
వనిరూఢాత్మును గన్నవారెకడ? శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 21

నిన్ను స్మర్యమునందు సర్వమును దా నీయందె దృష్టించి నే
తొన్నం గన్నులఁ గాంచకే వఱులు నుర్రీదేవత నేవతనీ
అన్న నిన్నను హేమము న్నిలను దేనా! నీవుగాఁ జూడ నా
పన్నత్రాణపరాయణా! యొసఁగు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 22

కడుపు ల్లాళ్ళును లేని కట్టుకథల న్గల్పించి యాపిమ్ముటకా
నడుమ న్గొన్నియనవ్యావర్ణసలు విన్నాణంబుగాఁ జొన్ని పో
నడఁచు నీవిత మంత వ్యర్థముగ దివ్యజ్ఞానముం గానఁ జే
వ్వఁడు మూర్ఖాత్ములు దుష్కపు ల్దలఁప శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా!

ఆనందం బన సన్యకాంతల సనాయాసంబునఁ గాంచు లే
జ్ఞానం బన్నును నాంగ్లవిద్యఁ గడు నిష్ఠాతాత్ముఁ డౌటే మహా
దాసం బన్నును నీచజాతి కిడుటే తాత్పర్యమైపోయె నె
వ్వనిం బల్కుదు? నీవీలాస విది శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 23

నీవే నేనయి నేనె నీవయి మఱి న్నే నే సమ స్తంబునై
యీవిశ్వం బది మద్వినిర్గతమునై యిష్టానుసారంబుగాఁ
బ్రాపిర్భావము నందుచు న్నెడలుచు స్వర్తించి స్పర్శించుచు
నాభివీతు స్సకలంబు లీలగను శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! 24

జీవబ్రహ్మలు వేటుగాఁ దలఁచుచో నేమింతు భృత్యుండనై
దేవా! శంకర! ఈశ్వరా! నిను సదా దివ్యాత్మభక్తుండనై
జీవబ్రహ్మల సద్వయం బహుచ నే జింతించువేళ న్మహా
భావుండ న్మహిమంబు నే నగుదు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౧౦

ఏభావంబున నేవిధంబున మహాహేనాత్మసంతుష్టియా
నాభావంబున నాముహూర్తమున ని స్పర్శించి పెంపొందుదున్
బ్రాభాతార్క-సహస్రసామ్య మది నీబ్రహ్మప్రవర్చసుని దే
వా! భక్తిన్ సతతంబు గాంతు సది శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౧౧

అతులోదారమహాప్రతాపుడపు నీ స్వత్వంతము న్నొల్తు సం
తత సర్వేశ్వరస్వరూపుఁ డగు సత్యం బెన్న భక్తుండంబు ను
నతఁడగుచునున్నా, మహామహిముండో, రంజిల్లు లోకంబులన్
ప్రతియేలేని మనీషియై, నిజము శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౧౨

నీ విఖ్యాతచరిత్రముల్ తడవుచు న్నిపలుకు- లాలించుచున్
నీ విద్యావినయప్రవృత్తులు మది నిత్యంబు భావించుచున్
యీవిశ్వంభర జీవయాత్రకొఱకే నిచ్చించియున్నాడ నీ
ప్రావిశ్వాసము మాదుపుణ్య మది శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౧౩

పురుషం బుణ్యము లా స్తిపాస్తులు మహాపుణ్యంబుఁ బాపంబులు
స్మరనారు ల్పరు లాత్ములు స్థానములు స్థాన్యంబులు న్నిత్యులున్
గరులు న్వాజులు గంధము ల్ఫలములు స్కర్మంబు మర్కంబులున్
నలుల నేసిలి వెన్నో లీలయి శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౧౪

ధర్మంబుల్ గరుణింతుఁ బ్రీతి నని గీతాశాస్త్రముం జెప్పి యా
ధర్మంబు ల్లుశియించుచుండఁ గనియు న్దాటస్థముం దాల్చి యే
మర్మంబు న్నననట్టు లుందువది మామాకర్మముల్ గాక యే
వర్మంబుల్ ధరియింతువో యెఱుంగ శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా!

పరనారీపరకాంచనాభిరతి యెవ్వారుం గనంబోని యీ
భరతాఖ్యప్రథితప్రపంచమున దౌర్భాగ్యంబున న్నేడ యీ
పరనారీపరకాంచనాభిరతి పర్వంజొచ్చె నత్యంతమున్
బరిపూర్ణం బగు నాశకారణము శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౮౭

నాకేలా? భువనప్రపంచవిలసన్నాట్యాంశ మీవుండఁగాఁ
క్షో రక్షణ మాను నే నెవడ నీకై చెప్పఁగా? దేవ! నా
చీకాకుల్ తలపెట్టి చెప్పుకొనఁగా సిగ్గాను నజ్ఞానినై
వాకొన్నాడ ఓమింపఁగాఁ దగును శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౮౮

ఒకటేయున్నది యుండె నుండు మఱి రెండుండున్నట్టులూహించుటే
సకలార్థిప్రదయా; నిరంజనము నిస్సృగుణ్యనిర్భిన్న మా
యొకటే నే ననుచిత్తి సరత్వ మదియే యకాపాస్య మదాని జే
వ! కృపాసంస్థితిఁ గాంచి మించెనను శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౮౯

ఎందాఁకన్ హృదయంతరాళమున నాకేనున్న భావం బగున్
అందాఁక న్నిను నద్వితీయగురుఁగా నాచార్యుఁగా శంభుఁగా
డెందాన న్దలపోయుదు న్గొలుతుఁ జాటింతు స్మహాభక్తితో
వందింతు న్గరుణాప్రసాద మిడు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౯౦

దిగో నీవు కృపావతారమునఁ బ్రత్యక్షించుచున్నావు నా
 ఛదిలో నిల్చుము దేవదేవ! యటులే మన్నింపునూ తప్పిదం
 ఛది యున్నన్ శివ! పోకు, పోకు మది సత్యంతంబు నిష్కట్టనీ
 దనాబ్జంబు మనంబునకొ నిలుపు శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౯౦

రమేశా! పరిపూర్ణవత్సల! మహాభాస్వన్నిధానంబ! యీ
 స్వర! దేవా! కరుణామయా! శరణు! భిక్షాం దేహి సర్వేశ్వరా!
 రమాత్మా! భవసింధుపోత! కరుణాపాథోధి! యాత్యేశ్వరా!
 రమీ! కరుణింపఁగా నిశను శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౯౧

పద్రక్ష! దీనపోషక! మహాహ్లాదప్రియంభావుకా .
 శాసానగ్రహదక్ష! దుష్టజనశిక్షాదక్ష! మాం పాహి శం
 హా! పాపాటవికాదవాగ్ని! కరుణాపూర్ణోదధి! సద్గురూ!
 ప్తా! కావగదే ననున్ సతము శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౯౨

హేనా! దైవతేశ్వరా! త్రిభువనోద్ధర్తప్రభానిర్మితా!
 రావే! కావవే! చూడవే! తలఁపవే! రక్షింప శిక్షింపవే!
 శువే! తావనపావనాద్భుతకరం బీవై కనుం జేర్చవే!
 శావాసంస మొసంగవే! కరుణ శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౯౩

లలామానఃపవిగ్రహః! భువనవల్లీపావనోపశ్చు! స
 ద్భీలోన్మాద! మహాశక్తి! సర్వగుణ వా క్షీభూష! దివ్యోద్భవా!
 ములోలభ్రువఃకీలీలసంకునానామనసంతోషకా!
 పాదే! కరుణానీలస్వకారము! శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౯౪

ఈశా! వ్యాసపరాశరాదికనుతా! యిష్టార్థసంధాయకా!
 ఆశాస్యాఖిలసిద్ధిదాయక! మహేశా! దేవదేవాధికా!
 కాశీనాథ! సనాథనాథ! జగతీకారుణ్య! సంసారదు
 ష్టాశ్చేద్యదకరా! జగద్రమా! శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౯౬

దేవా! మంగళమంగజాతనిధనా! దివ్యాత్మ! శర్వా! ప్రభూ!
 భావోద్రేక! శశాంకశేఖర! జగద్భద్రదంకరా! యీశ్వరా!
 ప్రావృట్కాలపయోదసన్నిభమహారావాన్వితా! శంకరా!
 భావాభావవిభావభావ్రకుండ! శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౯౭

శర్వా! సర్వదిగంతరాత్మ! పరమాశ్చర్యాన్వితా! ఈశ్వరా!
 సర్వాధ్యక్ష! సమస్తలోకవరదా! సర్వేశ్వరా! శంకరా!
 గీర్వాణార్చితపాదపద్మయగళా! కేళీప్రదా! చిత్సుఖా!
 పార్వత్యంకతలప్రభూతసుఖ! శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౯౮

భక్తాధీనమనోంబుజాత! కరుణాసాధోనిధీ! శంకరా!
 యుక్తాయుక్తవివేకమూలమ! మహాయుక్తిసంధానాత్మ! శ్రీ
 భక్తాభీష్టవరప్రసాద! సుగుణాభ్యర్చాన్వితా! యీశ్వరా!
 భక్తానీకవశంకరా! గురుండ! శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౯౯

జననం బందితి నేను శ్రీబుధసువంశంబందు నాయకుసా
 దుని సద్గోత్రజాడన్ త్వదీయసదభక్తుండక్ సునున్ సిత్యమూర్తి
 గని పూజింతును వేంకటేశ్వరుండ నీకారుణ్య మర్థించుట
 ౧౦౦ నుండిని స్వీకరింపు మిగ శర్వా! సర్వలోకేశ్వరా! ౧౦౦

*

